

Sprawozdanie

z realizacji

Warsztatu Refleksyjnego

będącego podsumowaniem ewaluacji wewnętrznej

Lokalnej Grupy Działania „Ślężanie”

Warsztat przeprowadzono zgodnie z Wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Merytoryczną podstawą przeprowadzenia warsztatu były dane zgromadzone przez biuro LGD, a pochodzące z monitoringu realizacji Strategii, informacji pozyskanych od Samorządu Województwa, danych na temat funkcjonowania LGD, wywiadów z beneficjentami, opinii ekspertów, informacji z gmin na temat sytuacji społeczno-gospodarczej i ankiet internetowych.

Warsztat przeprowadzono w dniu 1 lutego 2022 roku w Sobótce. Moderatorem warsztatu był Mariusz Wachowicz.

a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?

- Jeżeli nie, to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?
- Jakich można wskazać przyczyn odstępstw od planu?
- Jakich działań można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?

W 2021 roku LGD przeprowadziła 2 nabory wniosków (oraz 3 nabory uzupełniające do grantów). Podejmowanie działalności gospodarczej zgromadziło 34 wniosków z czego dofinansowanych zostało 24. W ramach grantu *Opracowanie publikacji i materiałów informacyjno-promocyjnych dotyczących zasobów obszaru* udzielono wsparcia 8 wnioskodawcom (złożono 15 wniosków). Nabory uzupełniające *na Realizację wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych i artystycznych dla mieszkańców obszaru LSR* pozwoliły na osiągnięcie wskaźników w projekcie grantowym. Do tej pory w LGD przeprowadzono 12 projektów grantowych w ramach, których zrealizowano 164 zadania.

Kolejnym wyzwaniem dla LGD jest przeprowadzenie naboru na podejmowanie działalności gospodarczej ogłoszonego z końcem 2021 roku. Początkowe duże zainteresowanie mieszkańców zostało zweryfikowane trudną sytuacją zewnętrzną. Ogłoszona pandemia koronawirusa, inflacja wpływająca na zmienność cen produktów i maszyn oraz niepewność w zakresie zmian podatkowych znacząco wpływa na podejmowanie decyzji przez potencjalnych wnioskodawców. W przypadku nieosiągnięcia zakładanego minimum liczby premii potrzebne będzie ogłoszenie jeszcze jednego naboru na podejmowanie działalności gospodarczej.

Rekomendacja:

Wykorzystać potencjał dobrych relacji z organizacjami pozarządowymi, które uczestniczyły w projektach grantowych.

b. Czy jakość projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca?

W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?

- W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków budzi wątpliwość?
- Jeżeli nie, to jak odbije się to na realizacji celów LSR?
- Co można zrobić, by podnieść jakość wniosków?

Wnioski składane przez grantobiorców są na wysokim poziomie. Często zdarza się, że grantobiorca po wykonaniu zadania wnioskuje po raz kolejny. Można wtedy zauważyć wpływ doświadczenia na jakość wniosku, sposób realizacji oraz rozliczenia zadania.

Dla wnioskodawcy pierwszy raz podchodzącego do zadania wniosek wydaje się bardzo trudny, szczególnie biznesplan w przedsięwzięciach związanych z przedsiębiorczością. Znaczna część takich wnioskodawców korzysta z pomocy zewnętrznych ekspertów lub firm konsultingowych. Takie wnioski są poprawne pod względem technicznym ale często zawierają nieścisłości lub błędy logiczne.

W wszystkich przypadkach decydującą zmienną wpływającą na jakość wniosku jest doradztwo prowadzone przez pracowników LGD.

Rekomendacja:

Utrzymać wysoką jakość doradztwa jako ważnego czynnika wpływającego na jakość wniosku a w perspektywie na jego realizację..

c. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

- Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?
- Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?
- Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?

Kryteria nie uległy w 2021 roku zmianie. O jakości kryteriów świadczy brak protestów. Niemniej członkowie Rady obecni na warsztacie wskazali kryteria, które powinny być poddane weryfikacji. Chodzi o wykorzystanie zasobów lokalnych, opartych na lokalnych produktach rolnych. Podobnie jak w poprzednich latach problematyczne jest skuteczne weryfikowanie zgodności wniosków z kryteriami dotyczącymi innowacyjności oraz zmian klimatu.

Rekomendacja:

Na tym etapie nie ma potrzeby na zmianę kryteriów. Należy jednak przeprowadzić analizę katalogu kryteriów oraz warunków wypełnienia tych kryteriów w perspektywie nowej strategii (szczególnie w kwestii innowacyjności).

d. W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?

- Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?
- Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jak i jak można na nie zareagować?

Wszystkie wybrane projekty przyczyniły się do osiągnięcia celów LSR. LSR została opracowana w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne tak więc każda operacja realizująca LSR wpisuje się w odpowiedź na potrzeby społeczne obszaru LGD.

Pandemia covid-19 znacząco wpłynęła na działanie LGD w kontekście pobudzania aktywności na obszarze. Po pierwsze wpłynęła na możliwość szkoleń i doradztwa tym samym utrudniając wnioskodawcom komfortowe pozyskanie informacji. Utrudniła również realizację operacji przez beneficjentów. Wśród grantobiorców największe problemy wystąpiły w projektach nastawionych na imprezy i wydarzenia wymagające spotykania się mieszkańców. Wśród przedsiębiorców trudniej było pozyskać pracowników, zmieniły się ceny maszyn, produktów i usług.

Koncentracja LGD na projektach grantowych spowodowała z jednej strony duży wysiłek na pobudzenie organizacji, wsparcie w wnioskowaniu, realizacji i rozliczeniu. Z drugiej zaowocowało znaczącym wzrostem aktywności NGO, nabieraniem doświadczenia i większą odwagą w sięganiu po zewnętrzne źródła dofinansowania.

Gminy wchodzące w skład partnerstwa są zróżnicowane. Zależy to w mniejszym stopniu od wielkości samej gminy, czy oddalenia od siedziby LGD, a bardziej od zasobności mieszkańców i samorządu. Gminy biedniejsze widzą w LGD ważniejsze źródło pozostania funduszy niż gminy o wysokim statusie ekonomicznym.

Rekomendacje:

Dalej wspierać gminy o mniejszej aktywności i działać na rzecz wyrównywania szans na obszarze. Podjąć próbę sieciowania organizacji pozarządowych tak, by LGD stało się ważnym ośrodkiem dystrybucji informacji oraz skupiało NGO wokół silnego lidera.

e. Czy przyjęty system wskaźników sprawdza się i dostarcza wszystkich potrzebnych informacji?

- Czy zbierane dane są wiarygodne a źródła trafne?
- Jeśli nie, to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?

Na obecnym etapie wdrażania LSR nie ma zagrożenia poziomu realizowania wskaźników. Coraz częściej beneficjenci wnioskuje do Rady LGD o zmniejszenie poziomu dodatkowego zatrudnienia oraz o wydłużenie terminów realizacji i rozliczenia operacji.

Rekomendacja:

Monitorować realizację wskaźników zatrudnieniowych i w przypadku zagrożenia występować do Samorządu Województwa .

f. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?

- Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie, by podnieść ich użyteczność?

Procedury są stosunkowo łatwe tylko dla doświadczonych wnioskodawców. Pierwsze podejście do wniosku nawet dla pracowników samorządowych ujawnia znaczące różnice w środkach z PROW w stosunku do innych funduszy. Procedury grantowe znacząco wypaczają głęboki sens stosowania tego narzędzia przez LGD. Przede wszystkim dotyczy to braku pełnego prefinansowania grantów w sytuacji gdy organizacje pozarządowe nie posiadają własnych środków finansowych. Przerzucenie finansowania na LGD generuje dodatkowe koszty.

Rekomendacja:

Przygotować analizę procedur grantowych celem poprawy jakości grantów w kolejnym okresie programowania. Opracować wspólne dla całego województwa procedury i wnioski do projektów Smart Villages.

g. Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?

Ogłoszone obostrzenia związane z pandemią w znaczący sposób ograniczyły działania promocyjne i aktywizacyjne podejmowane przez biuro LGD. Działania te skoncentrowane zostały na promocji produktu lokalnego. Ogłoszono kolejną edycję konkursu kierowanego do lokalnych wytwórców i producentów rolno-spożywczych, rzemieślników oraz usługodawców branży turystycznej. Opracowano i opublikowano elektroniczną wersję mapy Ślązańskiego Produktu Lokalnego – spizarnia Misia Ślężystawa.

h. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

Uprościć biurokratyczne procedury.

Uprościć wnioski o powierzenie – ze szczególnym uwzględnieniem biznesplanu.

Skorygować procedury grantowe w zakresie odpowiedzialności LGD oraz prefinansowania.

i. Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR;

brak

j. Sposób wykorzystania rekomendacji.

Rekomendacje wypracowane w toku ewaluacji wewnętrznej, której podsumowaniem był warsztat refleksyjny sprzed roku zostały zrealizowane w pełnym zakresie. Obecnie przedstawione rekomendacje zostaną przeanalizowane przez zespół złożony z pracowników biura, zarządu oraz Rady LGD. Realizacja rekomendacji oraz efekty ich wdrożenia będzie elementem oceny w kolejnej ewaluacji wewnętrznej.